

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvscvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

3. Vtrum eam ex meritis sit adeptus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72797)

est. Ad Christum, etiam secundum humanam naturam prius habere iudicariam potestatem. Probatur: Iudicaria potestas committitur a Deo hominibus respectu eorum, qui illorum iurisdictioni subduntur, remanente apud Deum prima potestate iudicandi: sed Christus, ut homo, est caput Ecclesie, & omnia habet subiecta sub pedibus suis: ergo, Maior probatur auctoritate Deute. & minor habetur ex supradictis. Tertio, respondetur ad Chryl. ex auctoritate Aug. soluiturque obiectio eius. Et solutio consistit in hoc, quod cum dicitur, quia Filius hominis est, non significatur sola natura Filij hominis, sed etiam gratia, quia plenus erat Filius hominis: & sic ly quia Filius hominis est, concludit precelemtem sententiam. Et ut re sic clarior appareat littera augustiniana, reddidit triplicem rationem, quare conuenienter Christo secundum humanam naturam competit iudicaria potestas. Et clare patet in littera.

testate pertinet iudicare occulta cordium, sicut illud prima ad Cor. 4. Nolite ante tempus iudicare, quo ad usque ueniat Dominus, qui & illuminabit abscondita tenebrarum, & manifestabit consilia cordium: sed hoc pertinet ad solam uirtutem diuinam, sicut illud Hier. 17. Prauum est cor hominis & inscrutabile, quis cognoscat illud? ego Dominus scrutans corda & probans renes: qui do unicuique iuxta uiam suam. ergo iudicaria potestas non conuenit Christo, secundum quod est homo, sed secundum quod est Deus.

SED CONTRA est, quod dicitur Io. 5. Potestatem dedit ei iudicium facere, quia Filius hominis est. RESPON. Dicendum, quod Chryl. super Io. sentire uidentur, quod iudicaria potestas non conueniat Christo, secundum quod est homo, sed solum sicut quod est Deus. Unde auctoritate Io. inductam, sic exponit: Potestatem dedit ei iudicium facere, (& postea subditur) quia Filius hominis est nolite mirari hoc, non enim propterea suscepit iudicium, quoniam homo est: sed quia ineffabilis Dei filius est, propterea iudex est: quia uero ea que dicebantur, erant maiora, quod secundum hominem, ideo hanc opinionem soluens dicit. Ne miremini, quia Filius hominis est: etenim ipse est etiam filius Dei: quod quidem probat per resurrectionis effectum. unde subdit, Quia uenit hora, in qua omnes qui in monumentis sunt, audient uocem filij Dei. Sciendum tamen, quod quamuis apud Deum remaneat prima auctoritas iudicandi, hominibus tamen committitur a Deo iudicaria potestas respectu eorum, qui eorum iurisdictioni subiunguntur. Unde dicitur Deute. 1. Quod iustum est iudicate, & postea subdit, Quia Dei est iudicium, cuius scilicet auctoritate uos iudicatis. dictum est autem supra, quod Christus etiam in natura humana est caput totius Ecclesie, & quod sub pedibus eius Deus omnia subiecit. unde ad eum pertinet, etiam secundum naturam humanam, habere iudicariam potestatem. Propter quod Aug. 1. auctoritatem predictam Euangelij sic dicit esse intelligendam, Potestatem dedit ei iudicium facere, quia Filius hominis est, non quidem propter conditionem naturam: quia omnes homines huiusmodi potestatem haberent (ut Chryl. obijcit) sed hoc pertinet ad gratiam capitis, quam Christus in humana natura accepit. Competit autem Christo hoc modo secundum humanam naturam iudicaria potestas, propter tria. Primo quidem, propter conuenientiam & affinitatem ipsius ad homines: sicut enim Deus per causas medias, tanquam propinquiores effectibus operatur, ita iudicat per hominem Christum homines, ut sit suauis iudicium hominibus. unde Apostolus dicit Heb. 4. Non habemus Pontificem, qui non possit compati infirmitatibus nostris, tentatum per omnia * per similitudinem absque

peccato: adeamus ergo cum fiducia ad thronum gratiae eius. Secundo, quia in finali iudicio (ut Aug. 1. dicit super Io.) erit resurrectio corporum mortuorum, quae suscitatur Deus per filium hominis, sicut per eundem Christum suscitatur animas, in quantum est filius Dei. Tertio, quia, ut Aug. 1. dicit in lib. de uerbis domini, rectum erat ut iudicandi uiderent iudicem, iudicandi autem erant boni & mali: restabat ut in iudicio, forma serui & bonis, & malis ostenderetur: forma Dei solis bonis seruaretur.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod iudicium pertinet ad ueritatem, sicut ad regulam iudicij: sed ad hominem, qui est ueritate imbutus, pertinet secundum quod est unum quodammodo cum ipsa ueritate quasi quaedam lex, & quaedam iustitia animata. unde & ibidem August. 1. introducit quod dicitur. 1. Corint. 2. Spiritualis iudicat omnia. Anima autem Christi praeter ceteris creaturis magis fuit unita ueritati, & magis ea repleta, secundum illud Ioan. 1. Vidimus eum plenum gratiae & ueritatis. & secundum hoc ad animam Christi maxime pertinet omnia iudicare.

AD SECUNDUM dicendum, quod solius Dei est, sui participatione animas beatas facere: sed adducere homines ad beatitudinem, conuenit Christo, in quantum est caput & auctor salutis eorum, secundum illud Heb. 2. Qui multos filios in gloriam adduxerat, auctorem salutis eorum per passionem consumari.

AD TERTIUM dicendum, quod cognoscere occulta cordium & diiudicare, per se quidem pertinet ad solum Deum, sed ex refluencia diuinitas ad animam Christi, conuenit etiam ei cognoscere & iudicare occulta cordium, ut supra dicitur est, cum de scientia Christi ageretur. & ideo dicitur Rom. 2. In die cum iudicabit Deus occulta hominum per Iesum Christum.

ARTICVLVS III.

¶ Super Questio. 59. Artic. tertium.

Utrum Christus ex meritis adeptus fuerit iudicariam potestatem.

AD TERTIUM sic proceditur. Videtur, quod Christus non ex meritis fuerit adeptus iudicariam potestatem. Iudicaria enim potestas assequitur regiam dignitatem, secundum illud Prouer. 2. Rex qui sedet in folio iudicij, dissipat omne malum intuitu suo: sed regiam dignitatem Christus obtinuit absque meritis: competit enim ei ex hoc ipso, quod est unigenitus Dei. dicitur Luc. 1. Dabit ei dominus Deus sedem Dauid patris eius, & regnabit in domo Iacob in aeternum. ergo Christus iudicariam potestatem non obtinuit ex meritis. ¶ 2. Prat. Sicut dictum est, iudicaria potestas competit Christo, in quantum est caput nostrum: sed gratia capitis non competit Christo ex meritis, sed consequitur personalem unionem diuinam & humanam naturam, secundum illud, Vidimus gloriam eius quasi unigeniti a patre plenum gratiae & ueritatis: & de plenitudine eius nos omnes accepimus, quod dicitur per...

Tulius claus est. In corpore uenaculo. Iudicaria potestas homini Christo competit, & propter diuinam personam, & propter capitularem dignitatem, & propter gratiam habitualis plenitudinem, & cum his ex merito, ea obtinuit. Probatur, & primo quo ad similitudinem tot modorum: quia unum potest debere alicui ex causis diuersis, quod declaratur exemplo gloriae corporis Christi. Dein de quo ad ultimam partem: quia qui pro Dei iustitia iudicatus pugnavit & uicit, debet esse iudex, &c. Et confirmatur auctoritate Scripturae.

Tra. 25. i. Ioan. art. med. tom. 9.

In ferm. 64. & est uirtus a medio illius, de mo 10.

Lib. de uer. relig. c. 3. 1. 2. med. tom. 17.

Questio. 10. art. 2.

4. dist. 48. q. 3. art. 1. Et 4. contr. c. 95. princ. & op. 3. c. 249.

Art. preced.

Mon. 18. in Ioan. art. med. tom. 9.

Questio.

Tra. 25. in Ioan. art. med. tom. 9.

Hand. 18. in Ioan. art. med. tom. 9.

Al. pro similitudine.

pertinet ad rationem capitis. ergo videtur quod Christus non habuerit ex meritis iudiciariam potestatem.

¶ 3 Præ. Apostolus dicit primæ ad Cor. 2 Spiritu- alis iudicat omnia sed homo efficitur spiritalis per gratiam, quæ non est ex meritis: alioquin iam non esset gratia, vt dicitur Rom. 11. ergo videtur quod iudiciaria potestas non cõueniat, nec Christo nec alijs ex meritis, sed ex sola gratia.

SED CONTRA est, quod dicitur Iob. 36. Causa tua quasi impij iudicata est, iudicium causamque recipies. & Aug. ¶ dicit in lib. de verbis domini, Sedebit iudex, qui stetit sub iudice: damnabit vero reos, qui falso factus est reus.

In form. vi. aliquantulum a med. tom. 10.

RESPON. Dicendum, quod nihil prohibet, vnum & idẽ deberi alicui ex causis diuersis, sicut gloria corporis resurgentis, debita fuit Christo non solum propter congruentiam diuinitatis, & propter gloriam animæ, sed etiam ex merito humilitatis passionis. Et similiter dicendum est, quod iudiciaria potestas homini Christo competit, & propter diuinam personam, & propter capitis dignitatem, & propter plenitudinem gratiæ habitualis: & tamen etiam ex merito eam obtinuit, vt scilicet secundum Dei iustitiam iudex esset, qui pro Dei iustitia pugnavit & vicit, & iniuste iudicatus est. vnde ipse dicit Apoc. 3. Ego vici, & sedi in throno patris mei. In throno autem intelligitur iudiciaria potestas, secundum illud Psãlm. 9. Sedes super thronum, qui iudicas iustitiam.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod ratio illa procedit de iudiciaria potestate, secundum quod debetur Christo ex ipsa vnione ad verbum Dei.

AD SECVNDVM dicendum, quod ratio illa procedit ex parte gratiæ capitis.

AD TERTIVM dicendum, quod ratio illa procedit ex parte gratiæ habitualis, quæ est perfecta animæ Christi: per hoc tamen, quod his modis debetur Christo iudiciaria potestas, nõ excluditur quin debeat ei ex merito.

¶ Super Quæstio. 59. Artic. quartum.

ARTICVLVS III.

¶ Titulus clarus.

¶ In corpore duæ sunt conclusio- nes. prima est. Christo secundum diuinã naturam cõuenit omnium iudicium. Probat. quia sicut Pater omnia facit per Verbum, ita omnia iudicat per illud. Secunda conclusio est: Omnes res humanæ subduntur iudicio Christi, secundum humanã naturam. Probat. tripliciter: & omnia clara sunt in litera.

¶ Vtrum Christo cõueniat iudiciaria potestas, quantum ad omnes res humanas.

AD QVARTVM sic proceditur. Videtur, quod ad Christum nõ pertineat iudiciaria potestas, quãtum ad omnes res humanas. Vt enim legitur Luc. 12. cũ quidam de turba Christo diceret, Dic fratri meo, vt diuidat mecum hæreditatem, ille respondit, Homo quis me constituit iudicem aut diuisorem super vos? non ergo habet iudicium super omnes res humanas.

¶ 2 Præ. Nullus habet iudicium, nisi super ea, quæ sunt sibi subiecta: sed Christo nõdum videmus omnia esse subiecta, vt dicitur: Hebræorum. 2. ergo videtur quod Christus non habeat super omnes res humanas iudicium.

¶ 3 Præ. August. dicit 20. de Ciui. Dei, * quod ad iu-

lib. 20. c. 3. tom. 5.

dicium diuinum pertinet hoc, quod interdum boni affliguntur in hoc mundo, & interdum prosperantur, & similiter mali: sed hoc fuit etiam ante Christi incarnationem. ergo non omnia iudicia Dei circa res humanas pertinent ad iudiciariam potestatem Christi.

SED CONTRA est, quod dicitur Io. 5. Pater. omne iudicium dedit filio.

RESPON. Dicendum, quod si de Christo loquamur secundum diuinam naturam, manifestum est, quod omne iudicium patris pertinet ad Filium: sicut enim Pater facit omnia verbo suo, ita & omnia iudicat verbo suo. Si vero loquamur de Christo secundum naturam humanam, sic etiam manifestum est, quod omnes res humanæ subduntur eius iudicio. Et hoc manifestum est: primo quidem, si consideremus habitudinem animæ Christi ad verbum Dei: si enim spiritalis iudicat omnia (vt dicitur primæ ad Corint. 2.) in quantum mens eius verbo Dei inhæret, multo magis anima Christi, quæ est plena veritate Verbi Dei, super omnia iudicium habet.

Secundo apparet idem ex merito mortis eius: quia vt dicitur Rom. 14. in hoc Christus mortuus est, & resurrexit, vt viuorum & mortuorum dominetur. Et ideo super omnes habet iudicium: propter quod & Apostolus ibi subdit, quod omnes stabimus ante tribunal Christi. Et Daniel. 7. dicitur, quod dedit ei potestatem, & honorem, & regnum, & omnes populi, tribus & linguæ seruient ei.

Tertio apparet idem ex comparatione rerũ humanarum ad finem humanæ salutis: cuiusmodi enim committitur principale, committitur & accessorium. Omnes autem res humanæ ordinantur in finem beatitudinis, quæ est salus eterna, ad quam homines admittuntur, vel etiam repelluntur iudicio Christi, vt patet Matth. 25. Et ideo manifestum est, quod ad iudiciariam potestatem Christi, pertinent omnes res humanæ.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod sicut dictum est, * iudiciaria potestas consequitur regiam dignitatem. Christus autem quamuis esset rex constitutus a Deo: non tamen in terris viuens, terrenum regnum temporaliter administrare voluit: vnde ipse dicit Io. 18. Regnum meum non est de hoc mundo. Similiter etiam iudiciariam potestatem exercere noluit super res temporales, qui venerat homines ad diuinã transferre: vnde Amb. ibidem dicit, * Bene terrena declinat, qui propter diuina descenderat: nec iudex dignatur esse litium, & arbiter facultatũ, viuorum habens mortuorumque iudicium, arbitriumque meritorum.

AD SECVNDVM dicendum, quod Christo sunt omnia subiecta quãtum ad potestatem, quam a Patre super omnia accepit, secundum illud Mat. vlti. Data est mihi omnis potestas in celo & in terra. Nõdum tamen sunt omnia ei subiecta, quantum ad executionem suæ potestatis: quod quidem erit in futuro: quando de omnibus voluntatem suam adimplebit, quosdam quidem saluando, quosdam autem puniendo.

AD TERTIVM dicendum, quod ante incarnationem huiusmodi iudicia exercebantur per Christum, in quantum Dei verbum est, cuius potestatis facta est particeps per incarnationem anima, ei personaliter vnita.

Art. precedi in arg.

Lib. 7. in Ia. super illud. Quis me constituit iudicem aut diuisorem super vos tom. 5.

¶ Super